

Motion

1983/84:1914

Arne Fransson m. fl.

Åtgärder för att decentralisera den statliga förvaltningen

I 1982 års regionalpolitiska beslut (AU 1981/82:23) anges målsättningen för regionalpolitiken vara att skapa förutsättningar för en balanserad befolkningsutveckling i landets olika delar och därmed ge människor tillgång till arbete, service och en god miljö oavsett var de bor. I såväl 1983 års budgetproposition (1982/83:100, bil. 14, s. 65) som 1984 års budgetproposition (1983/84:100, bil. 14, s. 41) har denna målsättning upprepats av den socialdemokratiska regeringen.

Någon reell vilja har dock inte funnits att leva upp till denna målsättning, vilket vi från centerpartiets sida i vår motion angående regionalpolitikens inriktning till föregående riksmöte påpekade (mot. 1982/83:2138). I annat sammanhang har vi i anledning av regeringens förslag i årets budgetproposition redovisat vår principiella syn på regionalpolitikens utformning och vilken inriktning och omfattning det regionalpolitiska stödet bör ha. Bl. a. föreslås från vår sida en förstärkning av det s. k. länsanslaget (mot. 1983/84:568).

Av 1983 års budgetproposition framgick att socialdemokraterna i strid med 1982 års regionalpolitiska beslut aktivt verkar för en återgång till en ökad geografisk rörlighet med framför allt en stor inflyttning i Stockholmsregionen som följd. Befolkningen i Stockholmsregionen ökar också återigen kraftigt.

Ett av de områden där den socialdemokratiska regeringens bristande vilja att leva upp till de regionalpolitiska målsättningar som fastlagts är åtgärder för att få till stånd en mer balanserad fördelning av sysselsättningen i statliga verk och myndigheter över landet. Till en mycket stor del är sysselsättningen i statliga verk och myndigheter koncentrerad till Stockholmsregionen.

I den regionalpolitiska propositionen – Program för regional utveckling och resurshushållning – anmälde den dåvarande industriministern att regeringen hade för avsikt att förelägga vissa centrala myndigheter att arbeta fram förslag till hur verksamheten skall decentraliseras. Detta borde enligt den dåvarande industriministern kunna medföra en rättvisare fördelning över landet av sysselsättningen inom statliga verk och myndigheter. Myndigheterna skulle åläggas att redovisa olika alternativa förslag, innebärande en minskning mellan 10 % och 25 % av nuvarande antal sysselsatta. Som förutsättning angavs vidare att nuvarande effektivitetskrav på verksamheten måste bibehållas.

I sin partimotion, väckt i anledning av propositionen, framhöll socialdemokraterna att den statliga förvaltningen är ojämnt fördelad i landet

med en koncentration till Stockholmsområdet. En fortlöpande prövning bör ske av lokaliseringen i samband med större omorganisationer och när nya myndigheter inrättas. Särskilt viktigt är att pröva lokaliseringen av smärre nytillkommande nämnder o. d. som kan väntas växa. Ofta gör man den felbedömningen att låta dessa smärre organisationer – vanligen i kommittéform – fritt välja lokalisering, dvs. starta i Stockholmsregionerna. När verksamheten vuxit och stabiliserats så att en mer permanent organisation skall inrättas blir en omlokalisering i allmänhet inte möjligt”. underströks det förtjänstfullt i motionen. ”Det är”, framhölls det vidare med hänvisning till bl. a. det ovan redovisade utredningsuppdraget till vissa centrala myndigheter, ”tacknämligt att propositionen nu redovisar att vissa åtgärder kommer att vidtas för att bromsa ökningen av antalet sysselsatta i den statliga förvaltningen i Stockholmsregionen. Enligt vår uppfattning är de föreslagna åtgärderna dock inte tillräckliga. Åtgärder måste också vidtas som tar sikte på en utläggning av statliga förvaltningsuppgifter till företag i sysselsättningsvaga regioner.” (mot. 1981/82:2352 s. 8).

Riksdagen noterade vid sin behandling av propositionen och de motioner som väcktes i anledning av denna bl. a. sin tillfredsställelse över den dåvarande regeringens strävan att decentralisera verksamhet från Stockholm. Någon avvikande uppfattning beträffande socialdemokraternas krav vid större omorganisationer och nytillkommande verksamhet resp. smärre myndigheters lokalisering fanns heller inte. Utskottet förutsatte vidare att regeringen på lämpligt sätt skulle pröva möjligheterna att lägga ut arbetsuppgifter från statliga myndigheter till företag inom sysselsättningsvaga områden (AU 1981/82:23).

Valet 1982 innebar emellertid som bekant att socialdemokratin övertog regeringsansvaret och därmed verkställighetsansvaret för de regionalpolitiska besluten.

De ständpunkter och krav som socialdemokraterna framförde i oppositionsställning har emellertid här som på många andra områden haft en tendens att falla i glömska när man kom i regeringsställning. Något uppdrag till centrala myndigheter att arbeta fram förslag till hur verksamheten bör decentraliseras och redovisa två alternativ innebärande en minskning av antalet sysselsatta inom den centrala förvaltningen med 10 resp. 15 % har inte givits. Någon utlokalisering av statlig verksamhet vid större omorganisationer eller vid inrättande av ny verksamhet har inte skett. Möjligheter hade funnits, t. ex. att utlokalisera statens energiverk till Nyköping såsom vi från centern föreslagit.

Det är djupt oroande – men inte förvånande med beaktande av den syn som redovisas i 1983 och 1984 års budgetpropositioner på den framtida befolkningsutvecklingen – att socialdemokraterna i förhållande till sin motion 1982 uppenbarligen helt bytt ständpunkt. Det är emellertid helt oacceptabelt, enligt vår mening, att riksdagens beslut åsidosätts på det sätt som skett. Riksdagen bör därför hos regeringen begära att de initiativ tas som

är nödvändiga för att 1982 års regionalpolitiska beslut, om uppdrag till centrala myndigheter i syfte att åstadkomma en decentralisering av verksamhet och sysselsättning inom den centrala statliga förvaltningen, skall kunna fullföljas.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen hos regeringen begär att uppdrag skall ges till centrala myndigheter och verk att arbeta fram förslag till hur verksamheten bör decentraliseras i syfte att få en mer rättvis spridning av sysselsättningen över landet inom den centrala statliga förvaltningen i enlighet med 1982 års regionalpolitiska beslut.

Stockholm den 24 januari 1984

ARNE FRANSSON (c)

NILS G. ÅSLING (c)

P. O. ERIKSSON (c)

KARIN ANDERSSON (c)

OLOF JOHANSSON (c)

INGVAR KARLSSON (c)

i Bengtsfors

TAGE SUNDKVIST (c)

GUNHILD BOLANDER (c)

IVAR FRANZÉN (c)

BÖRJE HÖRNLUND (c)